

jderne væsentlig andre eller mindre fri statsborgerlige Forhold end dem, de kommer fra — overfor denne Betragtning har man gjort gældende *dels* her i Dag og navnlig i Folketinget og ogsaa i Pressen, at Sønderjyderne saamænd var lige glade, enten de kom ind under den nuværende eller under Regeringsforslagets Grundlov, *dels* at det netop var rimeligt, at Sønderjyderne selv fik Indflydelse paa den Grundlov, de fremtidig skulde leve under, og at man derfor burde opsætte alle Ændringer, som ikke var absolut nødvendige, til sønderjyske Repræsentanter selv havde faaet Sæde i den danske Rigsdag. Hvad det sidste Argument angaar, tror jeg dog, at en nærmere Betragtning vil vise, at det er af en noget humoristisk Karakter. Thi der er jo ikke et eneste Menneske, som vil tro paa, at de Partier, som er halvvejs forargede over, at vi foretager Forandringer i en Grundlov, der kun er 2—3 eller 4 Aar gammel, ikke alene skulde gaa med til en Grundlov i 1920 med dertil hørende Valg og Folkeafstemning, men endogsaa af Hensyn til Sønderjyderne skulde tænkes at optage Grundlovsforhandlinger i 1920 eller 1921 med paafølgende Valg og Folkeafstemning. Desuden vilde man jo under alle Omstændigheder udelukke de Sønderjyder, som er under 25 Aar, men som har Valgret baade i Tyskland og i Preussen, fra at være medbestemmende om, hvilken Forfatning de skal leve under. Derimod har jeg ikke set en eneste, hverken fra Venstres eller det konservative Folkepartis Side, forarge sig eller blot forundre sig over, at de samme Sønderjyder endog fra 20 Aars Alderen nu skal til at stemme om det langt, langt vigtigere Spørgsmaal, træffe Afgørelse af det Spørgsmaal, hvilket Land de skal tilhøre. For øvrigt er det heller ikke rigtigt, at Sønderjyderne — ikke en Gang de noget ældre — skulde være lige glade, hvordan den danske Grundlovsrevision bliver, og at dette Spørgsmaal skulde være uden Indflydelse paa Afstemningsresultatet. Det gælder vel nok det store Flertal af dem, der er og vil være Danske, hvorledes end Forholdene i Tyskland og Danmark former sig, men det gælder netop ikke dem, der vakler, dem, der staar og overvejer og sammenligner de forskellige Forhold i de to Lande, før de træffer deres Afgørelse. Og her er Forholdet jo netop det, at det er de to konservative Partier, som hidtil har været de ivrigste for at bevæge disse Vælgere, der vel særlig findes i anden Zone, til at stemme dansk. Det er disse Partier, som nu vil tage alle de Impulser fra de samme Vælgere, som en mere

moden, en mere frisindet, dansk Grundlov netop vil give dem til at stemme dansk. Det er ikke Talemaader alene, thi Arbejderbefolkningen, Smaaakaarsstanden, som man i Regelen skriver dannede fra — og Sønderjysk Arbejderforening tæller i Øjeblikket over 12 000 Medlemmer. —, disse Mennesker, som hverken er rige paa Gods eller Guld, spørger netop i dette Øjeblik om, hvad det er for sociale, økonomiske og politiske Vilkaar, man byder dem ved en eventuel Genforening med Danmark, og i endnu langt højere Grad vil Arbejderbefolkningen i anden Zone, og særlig i Flensborg, rejse og har for øvrigt rejst disse Spørgsmaal. De af Arbejderne i Flensborg og anden Zone, der maaske ikke er udpræget dansk- eller udpræget tysksindede, spørger netop: Hvorledes er den danske sociale Lovgivning? Hvorledes er den danske Forfatning? Hvilke Rettigheder faar vi som danske Statsborgere, eller hvilke Rettigheder mister vi ved at foretrække dansk Statsborgerret for tysk? Jeg nærer ikke overfor disse Spørgsmaal nogen særlig Frygt for Svaret med Hensyn til Sociallovgivningen, thi i dette Spørgsmaal vil der ikke være nogen særlig Anledning til i en overskuelig Fremtid at foretrække tysk Ret for dansk. Ej heller anser jeg det andet Spørgsmaal, som jeg har set rejst: Monarki eller Republik, for at være af nogen større Betydning, om end jeg personlig foretrækker Republik af mange Grunde, som der ikke er nogen Anledning til at udvikle i dette Øjeblik. Dette Spørgsmaal vil heller ikke have nogen stor Realitet, særlig hvis vi bliver af med Militærvæsenet og Ordensvæsenet o. s. v.; og det tænker jeg nok, vi i en nogenlunde nær Fremtid kommer af med, uanset Monarkiet. Ej heller tror jeg, det vilde være saa vanskeligt at faa disse slesvigske eller maaske tyske Arbejdere til at se Forskellen mellem det danske Monarki og det tidligere preussiske, som de har adskillige ubehagelige Erindringer om, eller faa dem til at indse, at naar hele den øvrige Verden efterhaanden snart bestaar af Republikker — Finland, Estland, Polen, Czekoslovakiet, Svejts, Frankrig, Amerika, Tyskland, alle de Lande, der ligger omkring dem —, er der ingen Grund til at tro, at et Monarki da i væsentlig Grad vil være andet for Borgernes daglige Færd end en Republik, et andet Monarki vil ikke kunne bestaa ret længe. Derimod vilde det være meget uheldigt, hvis man blev nødsaget til at svare dem, at ved at stemme for Danmark mister alle de unge deres Valgret og kommer ind under et Tokammersystem, hvor Magtens